A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2012. október 4.*

„Mezőgazdaság — Cukorágazat — Közös piacszervezés — Szerkezetátalakítási támogatás iránti kérelem — A termelő azon kötelezettségvállalása, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű kvótán belüli cukorrépát — Fogalom — A termelő egyoldalú nyilatkozata — A támogatás nyújtásának megtagadása — A létező szállítási szerződés felmondásának szükségessége”

A C-390/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2011. július 22-én érkezett, 2011. július 8-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **CS AGRO Ronov, s. r. o.**

és

a **Ministerstvo zemědělství**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, A. Prechal, L. Bay Larsen (előadó), C. Toader és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,

hivatalvezető: K. Sztranc-Sławiczek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. június 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a CS AGRO Ronov s.r.o. képviseletében E. Auersvaldová advokátka,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében Z. Malůšková és P. Rossi, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: cseh.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2007. október 9-i 1261/2007/EK tanácsi rendelettel (HL L 283., 8. o.) módosított, a Közösségen belül a cukoripar szerkezetátalakítására szolgáló ideiglenes rendszer megállapításáról és a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 1290/2005/EK rendelet módosításáról szóló, 2006. február 20-i 320/2006/EK tanácsi rendelet (HL L 58., 42. o.; a továbbiakban: 320/2006 rendelet) 4a. cikkének értelmezésére irányul.

2 E kérelem előterjesztésére a CS AGRO Ronov s. r. o. (a továbbiakban: CS AGRO) és a Ministerstvo zemědělství (mezőgazdasági minisztérium) között a cukorrépa-termelőknek nyújtott szerkezetátalakítási támogatás tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében került sor.

Jogi háttér

Az 1261/2007 rendelet

3 Az 1261/2007 rendelet (1) és (7)–(10) preambulumbekezdésének a szövege a következő:

„(1) A 320/2006/EK tanácsi rendeletet […] azzal a céllal fogadták el, hogy lehetőséget teremtsen a kevésbé versenyképes cukortermelők számára a kvótán belüli termelésük feladására. Azonban a kvótáról az említett rendelet alapján való lemondás nem érte el az eredetileg elvárt mértéket.

[...]

(7) Úgy tűnik, a szerkezetátalakítási rendszer jobban működne, ha a termelők saját kezdeményezésre feladhatnák a kvótán belüli cukor feldolgozására szánt cukorrépa- vagy cukornádtermelésüket. E célból a termelőknek a 2008/2009. gazdasági évben biztosítani kell a lehetőséget, hogy közvetlenül kérelmezzék a 320/2006/EK rendelet 3. cikkének (6) bekezdésében említett támogatást, feltéve hogy nem szállítanak cukorrépát vagy nádcukrot azon vállalkozásoknak, amelyekkel az előző gazdasági évben szállítási szerződést kötöttek. Ennek következtében a tagállamoknak csökkenteniük kell az érintett cukoripari vállalkozások számára rendelkezésre álló kvótát. [...]

(8) A termelők támogatási kérelmeivel érintett cukoripari vállalkozások gazdasági életképessége veszélyeztetésének elkerülése érdekében a kvótacsökkentést az egyes vállalkozásoknak elosztott kvóta 10%-ára kell korlátozni, amely megfelel azon kvótaszázaléknak, amelyet a tagállamok minden gazdasági évben a 318/2006/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdésével összhangban újra eloszthatnak.

(9) Amennyiben a cukoripari vállalkozás kvótája a termelők támogatásai kérelmeinek folytán csökken, az adott vállalkozás számára a 320/2006/EK rendelet 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján szerkezetátalakítási támogatást kell nyújtani. [...]

(10) A termelők támogatásai kérelmeivel érintett cukoripari vállalkozás az érintett gazdasági évet megelőző január 31-éig fenntartja a jogot, hogy kérelmet nyújtson be a 320/2006/EK rendelet 3. és 4. cikkében előírt szerkezetátalakítási támogatásra, feltéve hogy olyan mértékű kvótáról lemond, amely legalább akkora kvótacsökkentésnek felel meg, mint amelyet a termelők által benyújtott támogatási kérelmek eredményeztek volna. Ebben az esetben a cukoripari vállalkozások támogatás iránti kérelmei helyettesítik a termelők kérelmeit.”

A 320/2006 rendelet

4 A 320/2006 rendelet „Szerkezetátalakítási támogatás” című 3. cikke (1) bekezdésében többek között azt írja elő, hogy bármely, cukrot gyártó vállalkozás, amelyre 2006. július 1-jéig egy adott kvótát osztottak ki, bizonyos feltételek mellett a lemondott kvóta tonnájánként szerkezetátalakítási támogatásra jogosult.

5 A 320/2006 rendelet „Szerkezetátalakítási támogatás igénylése” című 4. cikke (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a szerkezetátalakítási támogatás iránti kérelmet legkésőbb az azon gazdasági évet megelőző gazdasági év január 31-ig kell az érintett tagállamhoz benyújtani, amely során a kvótáról való lemondásra sor kerül.

6 A 320/2006 rendelet „Szerkezetátalakítási támogatás termelők általi kérelmezése” című 4a. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A 2008/2009. gazdasági évre a kvótán belüli cukorfeldolgozásra szánt cukorrépa vagy cukornád termelője az érintett tagállamnak közvetlen kérelmet nyújthat be a 3. cikk (6) és (7) bekezdésében előírt támogatás iránt, arra vonatkozó kötelezettségvállalás kíséretében, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű kvótán belüli cukorrépát vagy cukornádat annak a vállalkozásnak, amellyel az előző gazdasági évben szállítási szerződést kötött.

[...]

(2) Az (1) bekezdésben említett kérelmeket 2007. november 30-ig be kell nyújtani. A kérelmeket 2007. október 30-tól lehet benyújtani.

(3) Az érintett tagállam jegyzéket készít az (1) bekezdésben említett kérelmekről azok benyújtásának időrendi sorrendjében, és a (2) bekezdésében említett benyújtási határidőt követő tíz munkanapon belül közli a Bizottsággal és az érintett vállalkozásokkal a kapott kérelmek által érintett teljes kvótamennyiséget.

(4) Az érintett tagállam 2008. március 15-ig – a (3) bekezdésben említett időrendi sorrend alapján [...] – az egyes vállalkozásoknak kiosztott cukorkvóta legfeljebb 10%-áig elfogadja a termelők kérelmeit, és az érintett vállalkozás cukorkvótáját a 318/2006/EK rendelet 11. cikkének (4) bekezdésével összhangban arányosan csökkenti. [...]

Abban az esetben, ha az első albekezdésben említettek szerinti bármelyik 10%-ot elérték, az érintett tagállam a benyújtás időrendi sorrendjének megfelelően elutasítja az e határérték feletti kérelmeket.

[...]

(5) A kérelmek tagállam általi, a (4) bekezdéssel összhangban történő elfogadásának eredményeként megítélendő szerkezetátalakítási támogatás összege a következő:

a) termelők és alvállalkozók esetében [...]

b) a vállalkozások esetében [...]

(6) Az e rendelet [helyesen: e cikk] (4) és (5) bekezdését nem kell alkalmazni, amennyiben a vállalkozásnak a 4. cikkel összhangban benyújtott kérelmét a 2008/2009. gazdasági évtől kezdődően elfogadták, és abban a vállalkozás a termelők kérelmei által érintett kvótánál nagyobb kvótamennyiségről mondott le. Ugyanez vonatkozik bármely olyan esetre, ha a vállalkozás kérelmét a 2008/2009. gazdasági évtől kezdődően elfogadták, és abban kvótájának több mint 10%-áról mondott le.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7 A cukorrépa-termelő CS AGRO 2007. február 14-én hosszú távú értékesítési szerződést kötött a Cukrovary TTD a.s. cukorrépa-feldolgozó társasággal, a 2007–2013-as évekre vonatkozó kvótarendszer alá tartozó cukorgyártásra szánt cukorrépa szállításáról. A szerződés értelmében a CS AGRO-nak minden évben értékesítési szerződést kellett kötnie a cukorrépa szállításáról.

8 A CS AGRO megkötötte ezt az értékesítési szerződést a 2007/2008-as gazdasági évre, a 2008/2009-as gazdasági évre azonban nem. A CS AGRO 2007. október 24-i levelében tájékoztatta a Cukrovary TTD a.s.-t e szándékáról.

9 2007. október 30-án a CS AGRO a 2008/2009-es gazdasági évre vonatkozó szerkezetátalakítási támogatás iránti kérelmet nyújtott be a Státní zemědělský intervenční fondhoz (állami mezőgazdasági intervenciós alap, a továbbiakban: SZIF).

10 2007. november 26-án a SZIF felhívta a CS AGRO-t, hogy kérelméhez hét napon belül csatoljon írásos bizonyítékot a hosszú távú értékesítési szerződése azon cukorrépa-mennyiségre vonatkozó módosításáról vagy felmondásáról, amellyel kapcsolatban vállalja, hogy a továbbiakban nem szállít. A CS AGRO felperes ezt a felhívást nem teljesítette.

11 A szerkezetátalakítási támogatás iránti kérelemre vonatkozó nyomtatványon a CS AGRO kifejezte azon e szándékát, hogy nem köti meg az éves értékesítési szerződést a cukorrépa szállítására vonatkozóan a 2008/2009-es gazdasági év tekintetében. A SZIF 2008. január 22-i határozatával elutasította a CS AGRO kérelmét, azzal az indokkal, hogy nem bizonyította, hogy teljesültek a szerkezetátalakítási támogatás nyújtásának a 320/2006 rendelet 4a. cikke (1) bekezdése szerinti alapfeltételei.

12 A CS AGRO közigazgatási kifogással élt a SZIF határozatával szemben a Ministerstvo zemědělství előtt, amelyet az elutasított. E társaság e határozattal szemben keresetet nyújtott be a Městský soud v Praze (prágai városi bíróság) előtt, amelyet az szintén elutasított. A CS AGRO ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Městský soud v Praze ítéletével szemben a Nejvyšší správní soudhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság).

13 Ilyen körülmények között a Nejvyšší správní soud úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) A 320/2006 […] rendelet […] 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a termelő arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű kvótán belüli cukorrépát azoknak a vállalkozásoknak, amelyekkel az előző gazdasági évben szállítási szerződést kötött, a termelő egyoldalú nyilatkozatát jelenti arra nézve, hogy nem szállít cukorrépát a 2008/2009-as gazdasági évben, vagy e kötelezettségvállalás a termelő és a cukoripari vállalkozás közötti, az említett gazdasági évben történő cukorrépa-szállításokra vonatkozó szerződéses jogviszony írásbeli felmondását jelenti?

2) Az a tény, hogy valamely szerződő fél egy közvetlenül alkalmazandó uniós jogi rendelkezésben előírt lépést használ fel, eredményezheti-e ezen fél magánjogi jogalanyok között érvényesen megkötött szerződésből eredő kötelezettségvállalásának érvényesíthetetlenségét, ha e körülmény eredményeként a másik szerződő fél részére az állami költségvetésből kifizetést teljesítettek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

14 Első kérdésével a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné tudni, hogy a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az arra vonatkozó kötelezettségvállalás, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, a termelő egyoldalú nyilatkozatának formáját öltheti, vagy hogy a termelő ilyen kötelezettségvállalást csak akkor tehet, ha már ténylegesen felmondta a cukoripari vállalkozással való szerződéses jogviszonyát.

15 Amint kitűnik az 1261/2007 rendelet (1) preambulumbekezdéséből, a 320/2006 rendeletet azzal a céllal fogadták el, hogy az lehetőséget teremtsen a kevésbé versenyképes cukortermelők számára a kvótán belüli termelésük feladására. Azonban a kvótáról az említett rendelet alapján való lemondás nem érte el az eredetileg elvárt mértéket.

16 A (7) preambulumbekezdése értelmében az 1261/2007 rendelet célja a szerkezetátalakítási rendszer működésének javítása azáltal, hogy a termelőknek lehetővé teszik a 2008/2009-es gazdasági évben, hogy a saját kezdeményezésükre feladják a kvótán belüli cukor feldolgozására szánt cukorrépa- vagy cukornádtermelésüket.

17 E célból a termelő a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdése alapján közvetlenül kérelmezhet szerkezetátalakítási támogatást, arra vonatkozó kötelezettségvállalás kíséretében, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű kvótán belüli cukorrépát vagy cukornádat annak a vállalkozásnak, amellyel az előző gazdasági évben szállítási szerződést kötött.

18 Amint az a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (4) bekezdésében szerepel, a termelők által közvetlenül benyújtott támogatás iránti kérelmek arra vezetik a tagállamokat, hogy csökkentsék a cukoripari vállalkozások kvótáját az egyes vállalkozásoknak kiosztott kvóta maximum 10%-ával.

19 E tekintetben meg kell állapítani, hogy sem a 320/2006 rendelet 4a. cikke, sem az uniós jog egyetlen másik rendelkezése sem írja elő azt, hogy az ilyen kérelmeket meg kell előznie a termelőket a cukoripari vállalkozásokkal összekapcsoló szállítási szerződések előzetes megszűnésének.

20 Márpedig a cukortermelési kvóták csökkentésére vonatkozó célkitűzés a jelen ítélet 18. pontjában felidézett megvalósítása kerülne veszélybe, ha az ilyen csökkentés a cukoripari vállalkozások – többek között a termelőt a vállalkozással összekapcsoló szállítási szerződés kölcsönös megegyezéssel történő előzetes megszűnésében megnyilvánuló – együttműködésétől függhetne.

21 Másfelől emlékeztetni kell arra, hogy a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (4) bekezdése értelmében a termelők által közvetlenül benyújtott támogatás iránti kérelmek keretében az egyes vállalkozásoknak kiosztott cukorkvóta maximum 10%-os határának elérése az érintett tagállam azon kötelezettségével jár, hogy az e határérték feletti kérelmeket a benyújtás időrendi sorrendjének megfelelően elutasítsa.

22 Így ha a termelőnek fel kellene mondania a szállítási szerződését ahhoz, hogy szerkezetátalakítási támogatást igényelhessen, és ha következésképpen nem jutna hozzá a kérelméhez, sem arra nem lenne lehetősége, hogy a cukorrépát vagy nádcukrot szerződés alapján leszállítsa, sem arra, hogy e támogatást megkapja.

23 Az ilyen kockázat eltántoríthatja a termelőket attól, hogy kötelezettséget vállaljanak arra, hogy nem szállítanak cukorrépát vagy nádcukrot a cukoripari vállalkozásoknak, és ellentétes a cukortermelési kvótáknak az említett termelők kezdeményezésére történő csökkentésére vonatkozó célkitűzéssel.

24 Ugyanez a helyzet akkor, ha a cukoripari vállalkozás a 320/2006 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően benyújtotta a saját kérelmét, és ha a termelő támogatás iránti kérelmét a 320/2006 rendelet 4a. cikke (6) bekezdésére tekintettel nem fogadták el.

25 A fenti megállapításokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozó kötelezettségvállalás, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, a termelő egyoldalú nyilatkozatának formáját öltheti.

A második kérdésről

26 Második kérdésével a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné tudni, hogy a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a termelő azon egyoldalú kötelezettségvállalása, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, e rendelkezés alapján a cukoripari vállalkozás felé fennálló szerződéses kötelezettségei érvényesíthetetlenségét vonja-e maga után.

27 Amint kitűnik az első kérdésre adott válaszból, a 320/2006 rendelet 4a. cikke (1) bekezdésének, mint olyannak, nincs semmilyen joghatása a felek szerződéses kötelezettségeire.

28 A második kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a termelő azon egyoldalú kötelezettségvállalása, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, mint olyan, nem vonja maga után a cukoripari vállalkozás felé fennálló szerződéses kötelezettségei érvényesíthetetlenségét.

A költségekről

29 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A 2007. október 9-i 1261/2007/EK tanácsi rendelettel módosított, a Közösségen belül a cukoripar szerkezetátalakítására szolgáló ideiglenes rendszer megállapításáról és a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 1290/2005/EK rendelet módosításáról szóló, 2006. február 20-i 320/2006/EK tanácsi rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozó kötelezettségvállalás, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, a termelő egyoldalú nyilatkozatának formáját öltheti.

2) Az 1261/2007 rendelettel módosított 320/2006 rendelet 4a. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a termelő azon egyoldalú kötelezettségvállalása, hogy a továbbiakban nem szállít bizonyos mennyiségű cukorrépát a 2008/2009-es gazdasági évben, mint olyan, nem vonja maga után a cukoripari vállalkozás felé fennálló szerződéses kötelezettségei érvényesíthetetlenségét.

Aláírások